

Goeden morgen, vrienden.

We zullen dan deze bijeenkomst vóór de opening nog even gebruiken om een paar punten vast te stellen. Dit is dus de laatste bijeenkomst van deze groep, die zogenaamd "open" is. Daarna blijft deze groep voorlopig gesloten, waarschijnlijk tot het begin van het komende zomerseizoen. We zullen - zoals aangekondigd - binnen deze groep ons in het komende jaar hoofdzakelijk blijven baseren op het leven van Jezus en de verschillende mogelijkheden tot bewustwording, die daarin voor ons schuil- len. Indien er binnen deze kring nog bepaalde wensen of verlangens bestaan, willen wij daarmee gaarne rekening houden. Dan kunt ge deze thans dus vóór het begin van onze eigenlijke bijeenkomst naar voren brengen. Is er iemand, die van deze gelegenheid gebruik wenst te maken?

- x Mogen wij diegenen tot deze groep beschouwen, die zich wel hebben opgegeven, maar vandaag nog niet aanwezig zijn?
- Ja, dat moegt U. Maar ik hoop wel, dat zij dan de eerstvolgende maal wel aanwezig zullen zijn. In doorsnee zullen wij rekenen, dat iemand, die van de vier bijeenkomsten er gemiddeld drie bijwoont, gewoon tot de groep gerekend wordt. Iemand die zonder zeer dringende redenen er drie op de vier verzuimt, rekenen wij als uitgesloten. Lijkt U dat niet de beste oplossing?
- Mag ik aannemen, dat de organisatorische vragen hiermede geregeld zijn? In het vervolg zullen ^{we} dan ook hiervoor geen tijd meer gebruiken.

Om de geschiedenis van Jezus' leven en de achtergronden en betekenis daarvan te begrijpen, lijkt het mij goed dat wij, i.p.v. alleen te gaan putten uit het openbaar leven van Jezus, trachten bij het begin te beginnen. Dit begin ligt niet in de gebeurtenissen, die de mens op aarde viert met Kerstmis, doch ligt daarvoor.

We moeten ons trachten voor te stellen, hoe geesten op deze aarde een zekere volmaaktheid bereiken en vrij van de stof in de sferen verder leven. Het zijn er in verhouding natuurlijk niet velen. Elk hunner zoekt naar een verdere mogelijkheid tot bewustwording en deze toont zich op twee wijzen: Men kan afstand doen van alle persoonlijke deelname aan het leven en dus een volledig bespiegelend bestaan voeren; men kan ook trachten om met deze wereld levende in het totaal van het Goddelijke tot bewustwording te komen.

Jezus behoort tot de groep, die actief met geheel het Goddelijke wil leven. Hij is op aarde geweest als mens in de vroeg-Lemurische periode en heeft daarvoor ook in de Hyperborese periode op aarde reeds gewerkt. Zijn bewustzijn stamt reeds van een andere wereld en zo is hij in deze beginperiode een leider van de mensen. Dit is vóór de geschiedenis, die in de Bijbel begint bij Adam. Hij leeft dan lange tijd en wordt meer en meer lotsverbonden met de volkeren, die het één-godendom bekennen. Want hier is een bewustwording tot de waarheid, die hij als geest moet aanvaarden.

Nu wil ik trachten U duidelijk te maken, waarom hij juist bij het Joodse volk geboren wordt. Waarom hij juist geboren wordt uit de vrouw Maria.

Een geest zoekt naar volmaaktheid. Maar volmaaktheid in een stoffelijke uiting moet gebaseerd zijn op een evenwichtig lichaam (het behoeft niet sterk te zijn) met gelijktijdig een geestelijke achtergrond en een geestelijke omgeving, die ook in die materie zuiver genoemd kan worden. De mogelijkheden om een dergelijk lichaam te betrekken zijn niet groot.

Vele wereldleraren hebben lange tijd gewacht op een mogelijkheid tot incarneren en in vele gevallen hebben zij zich vooral laten leiden door de stoffelijke mogelijkheid, zonder daarbij acht te slaan op de achtergrond van het volk, waarin zij geboren worden. Een dergelijke incarnatie op zuiver persoonlijke gronden maakt b.v. de leraar Apollonius tot een eigenaardig verschijnsel binnen een heidense wereld met een veel-godendom. Daarom noemen de Christenen hem dan de anti-Christ in de tijd, dat hij optreedt.

Jezus zoekt echter niet alleen naar een stoffelijk voor hem aanvaardbare incarnatie, maar tevens naar een achtergrond, die het hem mogelijk maakt om - zich baserende op hetgeen in een volk leeft - zijn leer verder uit te bouwen. Hij heeft verder behoefte aan een periode, dat de wereld rijp is voor een hervorming, want hij wil trachten een hogere waarheid op deze wereld te leren. Zo begint hij een voorbereiding, die bijna twee en een half duizend jaren duurt. Het aanvoelen van deze voorbereiding kan mede aansprakelijk worden geacht voor sommige der details, die de profeten geven aangaande een komende Messias. Toch beschouwt Jezus zelve zich niet als zodanig.

Door lang zoeken wordt hij uiteindelijk geboren uit een reeks van opeenvolgende geslachten binnen het geslacht van David. Hier heeft hij zeer nauwkeurig op gelet, opdat degenen, met wie hij in aanraking zal komen in zijn leven, vooral zijn ouders, rein van gedachten zullen zijn en toch werkelijke mensen. Hij kiest dan ook de vrouw Maria om haar reinheid in denken en haar natuurlijkheid in leven; en de zekerheid dat zij, waar zij geestelijk hoog staat, hem juist in de eerste jaren de leiding zal kunnen geven op geestelijk gebied, die hij voor een stoffelijke realisatie van zijn geestelijk verlangen nodig heeft. Het eigenaardige, waarmee wij in dit geval te maken krijgen, is dat twee bewuste geesten gedurende deze incarnatie dus boven het normale vlak reeds met elkaar in verbinding staan.

Menige moeder zal weten, hoe het wordende kind - soms haast onbewust - inwerkt op haar bewustzijn. Hoe soms vreemde innerlijke toestanden voortvloeien uit hetgeen er in haar lichaam gebeurt. Stel U nu voor, dat dit op een vlak wordt geprojecteerd, waarbij een bewuste uitwisseling van gedachten op geestelijk terrein mogelijk wordt. Het is dan geen wonder meer, dat men gelooft, dat een engel Maria de geboorte van Jezus aankondigt. Het is een interpretatie voor het niet begrepen contact tussen deze geesten op het ogenblik, dat Maria de moeder wordt van Jezus. Hoe dit zich verder afspeelt, ach, het zou mij te ver voeren hier de stoffelijke details geheel te behandelen. Om echter een inzicht te geven van Jezus' weten omtrent zijn leven en de aanvaarding hiervan door de vrouw Maria, zou ik U willen weergeven in stoffelijke woorden datgene, wat geestelijk door beiden werd doorvoeld, vóór Jezus feitelijk ter wereld kwam.

De geest, die Jezus zal heten, geeft deze vrouw de mogelijkheid om te ontkomen. Zij behoeft dit lot niet te aanvaarden en daarom spreekt hij, d.w.z. interpreteert dus in gevoelens binnen haar: "Dit kind, dat gij draagt, zal een vreugde zijn voor de wereld. Maar de vreugden der wereld zullen met Uwe smarten betaald worden."

Dan het antwoord van de vrouw: "Wanneer ik een kind mag dragen, dat in de wereld zijn stempel zet ten goede, hoe zou ik weigeren, ongeacht de prijs."

En dan wat later vanuit Jezus: "Korte tijd zal ik U behoren. Doch ik zal U verlaten en niet meer kennen, want ik behoor de wereld toe."

Het antwoord van de vrouw: "Wat geeft het, of een kind de wereld toebehoort, wanneer je het kent als een deel van jezelf?"

In deze sfeer wordt het lichaam van Jezus gevormd. In deze sfeer komt Jezus uiteindelijk ter wereld. Is het een wonder, dat deze vrouw zo onberoerd blijft door alle zorgen en smarten? Dat zij zo geduldig draagt? Zij wéét immers. Grote vreugden zullen haar geschonken worden, maar zij zal ze moeten betalen met tranen. Haar vreugde is kostbaar, de prijs is hoog. De hele wereld wordt onbelangrijk, die verzinkt in het niet.

Wanneer wij dan horen van de oproep, die de keizer doet, zodat het volk geteld zal worden in de plaats, waar de stam zetelt, dan behoeven we ons er geheel niet meer over te verbazen, dat deze Maria op haar ezel gezeten zo geduldig, zo lijdzaam is. O, het is niet gewoon, dat de Joodse vrouwen zo lijdzaam zijn. Over het algemeen zijn zij wilskrachtig. En wanneer het er op aan komt, zijn zij zeker ook moedig. Moedig en hartstochtelijk.

Maar voor deze vrouw is de wereld vervuld. Wat beroert het haar, waar zij haar kind zal baren? Is niet de gehele wereld daar, waar dit kind zal leven? Vandaar deze innerlijke vrede. Vandaar de vorming van een perfect lichaam. Een lichaam, dat perfect is, maar niet sterk. Want de reis, de vermoeiende reis de laatste dagen der zwangerschap, zal tot op zeer late tijd, ja tot het lijden van Jezus zelf eigenlijk, voortdurend zijn stempel er op blijven drukken. Tenger, klein.

Wanneer het kind Jezus geboren wordt dan is het een smart en een vreugde tegelijk. Ook dat is begrijpelijk. Want de eenheid, die tussen de geest van moeder en kind heeft bestaan, dit volledig in elkaar verzonken zijn, wordt nu opgeheven. Met de smarten van de geboorte is de eenheid "moeder - kind" gespleten. Vanaf dit ogenblik is de geest Jezus zelfstandig.

Wanneer men ons dan toch dit kind in een sfeer en glans van licht schetst in deze eerste ogenblikken na de geboorte, dan is dat, omdat deze geest, volbewust vanuit de kern (dit kleine lichaam), nog in contact staat met de ouders, ja reeds uitgrijpt naar de wereld, die het later zal willen dienen. Dat is het begin van het verhaal.

Wanneer zo'n lichaam groeit, ach, dan zal juist de geest, die zich een perfect voertuig heeft gevonden, zichzelf voortdurend trachten uit te drukken. Het is geen wonder, dat het jonge kind niet als eerste alleen maar "moeder" stamelt of "vader", maar kort daarna reeds de heilige naam Gods uitspreekt. Het is geen wonder, dat dit gehele gezin - ongeacht de nood, waarin het verkeert, het feit, dat het heeft moeten vluchten en vaak van liefdadigheid afhankelijk is - voortdurend harmonisch is met heel de wereld. De geest, die in dit kleine lichaam zetelt, domineert reeds.

Dat zullen we goed moeten onthouden: Jezus' geest domineert. Zij wordt meester over de omgeving. De legenden hebben ons dat uitgebeeld als een zich neerbuigen van bomen om hun vruchten aan te bieden; als een opbloeien van bloemen, waar de schaduw valt van de vrouw en het kind. Misschien is dat overdreven.

Daarvoor is het legende. Maar er zit iets van waarheid in. Want op het ogenblik der geboorte is Jezus waarlijk de zoon der aarde, zowel als het kind des hemels. De lichtende sfeer, die ligt aan de grens van het Goddelijke, is in contact met de aarde en beleeft toch zichzelf in de sfeer.

Hoe kan ik U duidelijk maken, wat dit kind is? Moet ik U spreken van zijn spelen, waarbij het 't leven onbewust respecteert? Waarbij het in ogenblikken van geestelijke overheersing plotseling wijzer en ouder is dan men zich kan voorstellen? Moet ik U spreken over de onopvallende wonderen, die ook de jeugd van Jezus vergezellen? Nu spreek ik niet over de lieflijke legenden van kleivogeltjes, die leven krijgen en wegvliegen. Dat is de vrome gedachte der mensen, die - kinderlijk haast - probeert het goddelijk aspect van Jezus uit te drukken. Maar er zijn andere dingen. Een vriendje, dat zich bezeert, doch bij de aanraking van Jezus genezen is. Een wonder? Neen. Een bewuste uiting van geestelijke kracht ook door dit kleine lichaam. Een onbewuste beheersing. We willen spreken over het kind Jezus, dat vier jaren oud reeds, geleerd door een Rabbi, delen van de Thora, van de wetsrollen opzegt en deze wonderlijk genoeg met een kinderlijk commentaar voorziet. Een commentaar, dat roerend juist is in al zijn eenvoud.

Het is een bijzonder kind, omdat het een bijzondere geest is, maar het blijft een kind. En naast de wijsheid, die het haast onwillekeurig uitspreekt, ja, met de eerste stamelende woorden aan de wereld geeft, is en blijft het een kind, dat speelt. Dat wel degelijk met buurmans lammeren speelt en dertelt en ze verloren laat gaan. En ze terugzoekt. Vandaar de gelijkenis van de goede herder. Het kind Jezus, dat baste vrienden is met Johannes maar hem heus wel eens een keer in een stevige vechtpartij laat voelen, dat die tengere, kleine Jezus niet van plan is zich door ouderen de les te laten lezen.

Het is de achtergrond van heel Jezus lijden, van een gedeelte van zijn leringen zelfs. De arme Lazarus, waarover hij spreekt in zijn gelijkenissen, heeft geleefd. De arme Lazarus was een bedelaar, die door de dorpen trok en het kind Jezus gaf hem een deel van het eigen voedsel. Toen zei deze bedelaar: "Moge God je zegenen, mijn kind." En de kleine Jezus geeft dan het antwoord: "Die zegen heeft U toch, oude man. Want ge hebt niets, behalve God. Zijt ge dan niet rijk?" Simpel kinderlijk, voor de bedelaar iets, waarover je eigenlijk met een verlegen glimlach weggaat. Maar de grondslag voor één van de latere leringen. Het kind Jezus, dat met partijen, die worden gegeven (ach, er is een huwelijk, een verloving; er is soms een dodenfeest), eigenlijk net als andere kinderen te laat opblijft en probeert meer van de wijn te drinken dan het eigenlijk mag. Maar dat gelijktijdig daardoor leert over wijze en dwaze maagden.

De geest neemt deze jeugd als een grote kostbaarheid en verwerkt haar tot een reeks van beelden, waarin het geestelijk bewustzijn althans enigszins kan worden uitgedrukt. De geest weet, dat men tot de mens niet mag spreken in de heldere en duidelijke woorden, die het geestelijk begrip zelve weergeven. Voor de grote waarheid vlucht de mens. Maar uit de jeugd, uit het kinderlijk bewustzijn, dat stoffelijk ontwaakt, maakt zij nu reeds de juwelen van woorden, die cosmische waarheden zullen weerspiegelen op aarde en voor de bewuststen steeds weer openbaren.

Dat is het begin van ons groot verhaal. Het is het begin ook van de grote les, die een ieder moet leren. Wij kunnen misschien verlangen geestelijk groot en hoog te zijn, op te stijgen tot de hoogste sfeer. Maar voor ons geldt hetgeen het kind Jezus tot Johannes, zijn vriend en neef, soms zeide: "Waarom zouden wij niet lachen, ook wanneer ik weet, dat mijn Vader mij een groot lot heeft gegeven? Want ik ben jong en jij bent jong en de wereld is mooi. Laat ons spelen, totdat de hand des Heren op ons rust."

Bewustzijn van geestelijke grootheid, van een taak, die we zullen moeten volbrengen, mag niet ons leven tot een levende dood maken. Wij moeten steeds verder streven in geestelijk opzicht maar gelijktijdig stoffelijk bestaan. Veel later zal Jezus dat eens aan enkelen van zijn discipelen zeggen, wanneer zij zich vol bespotting gezamenlijk onderhouden over iemand, die Jezus' leer wilde aanvaarden maar er uiteindelijk toch voor terugschrok om alles in de steek te laten en de Meester te volgen.

"Gij zegt," zegt hij dan tot hen, "dat gij zo edel zijt en dat ge zo veel verlaten hebt. Maar betekende hetgeen gij verlaten hebt voor U, wat het weinige van deze voor hem betekende?" Hij geeft daarmede aan, dat er graden zijn. Schakeringen in het leven. En dat een ieder moet groeien naar een geestelijk bewustzijn, opdat hij in staat is de stof te verlaten, te overmeesteren, te beheersen. En wanneer wij weten, dat zelfs hij, bewust, deze cyclus heeft doorgemaakt, dan zullen wij ons minder schamen voor onze eigen kinderachtigheid, onze eigen simpelheid. Voor al die kleine dingen, waarvan wij weten, dat zij voor een bewuste geest eigenlijk niet behoorden te bestaan en die wij toch voortdurend naar ons toetrekken, die deel uitmaken van ons leven. Wij groeien. Jezus was de volwassen, de bewuste geest. Maar zelfs hij moest deze ontwikkeling in de stof hernieuwd doormaken, voordat hij op zijn wijze krachten van zijn sfeer kon openbaren in een stoffelijke wereld. Moeten wij ons dan schamen over het feit, dat wij mensen zijn, of geesten, die nog gaarne in de schoonheid van een vormenwereld zwelgen? Laten we blij zijn met het goede ons gegeven, maar gelijktijdig onszelf steeds meer voorbereiden om dit in ons behoudende, het buiten ons terzijde te stellen, wanneer het nodig is.

Ook Jezus kent zijn dromen. Kort voor hij naar de tempel zal gaan voor de eerste maal, vertelt hij het aan zijn moeder, zoals een kind dat kan vertellen: "Ik heb zo mooi gedroomd." "En" -- zo gaat hij verder -- "ik trad in het Heilige der Heiligen." Daar schrikt de moeder een ogenblik van. "Maar kind," zegt ze, "dat is voor mensen verboden." En het antwoord? "In een droom ben ik toch geen mens, moeder." Zo kinderlijk en zo simpel. En toch zo waar.

Jezus droomt van dingen, die gaan komen. En hij droomt ze zeker op een andere manier dan de werkelijkheid. Omdat dromen altijd de werkelijkheid tonen, zoals ze geestelijk bestaan. De ware dromen. Wat later, wanneer zij terugkeren uit de tempel, zal hij weer een droom vertellen.

"Moeder, ik zag al deze mannen met baarden en ik gaf hun antwoord, want zij waren Rabbi's, zij waren meesters, leraren. Maar toen ik uitgesproken was, wilde ik naar het Heilige gaan. Ik wilde het Heilige der Heiligen betreden, zoals in mijn eerste droom. En deze ouden wilden mij terughouden en toen scheurde het voorhang van de tempel en ik zag de ark, maar ze was leeg en verlaten. Tussen de beelden van de cherubim was niets.

Toen heb ik me omgedraaid en heb gezegd: 'Houdt dan maar je dwaze beelden.' Moeder wat zou dat betekenen?"

Een kinderdroom en toch een waarheid. Waar een bewuste geest gaat, kan geen uiterlijke openbaring van God meer bestaan, want dan is God in die geest. Zo is God in alle dingen dóór die geest. En nergens anders. Niet apart op één plaats meer dan op een ander.

Ach, de moeder, zij begrijpt er iets van, ze stelt het kind gerust, maar ze zegt, dat het stoutte dromen zijn. Dromen, die te stoutmoedig zijn, te veel in strijd met de werkelijkheid om verder verteld te worden. De jonge Jezus moet daarover zwijgen. Zoals wij over onze dromen zwijgen. Soms speel-se dromen, soms dromen, die een werkelijkheid vooruit zien. Niet zoals ze feitelijk zullen gebeuren, maar zoals wij ze zullen beleven. Er is dus een zekere parallel te trekken tussen ons eigen leven en dat van Jezus, het kind.

Zodra Jezus de leraar wordt, is de grens tussen ons groot, al is ze niet onoverbrugbaar. Maar met het kind Jezus zijn wij innig verwant. De grondslagen - al komt Jezus dan uit de bewuste geest in de bewuste incarnatie en wij misschien onbewust in de stof of zijn we slechts half-bewust in een sfeer - we zijn verwant. Want wij groeien, zoals dat kind Jezus groeide met dromen, zoals dat kind droomde. We spelen en we werken en we vinden het leven soms wat bitter, of wat zoet. We vechten soms tegen onszelf om braaf te blijven, zoals Jezus ongetwijfeld wel eens moeite heeft gehad zichzelf te beheersen. En we laten onze drift wel eens een keer de boventoon voeren, zoals Jezus, wanneer hij met de knapen in het dorp vocht, zoals kinderen doen; en het onderspit dolf, als zwakke kinderen vaak doen.

Wanneer we willen gaan begrijpen, waarom Jezus' leer de betekenis voor ons heeft, die zij verkrijgt, wanneer wij indringen in de werkelijke geest daarvan, dan moeten we deze ondergrond kennen, deze voorgeschiedenis. Deze voorgeschiedenis, die begint met een bewuste geest, die een doel kiest, een ideaal, dat ook ons toch voor ogen staat, maar dat verder gaat met een leren, met een tasten en zoeken en een zich voorbereiden, zoals ook wij leren, tastend en zoekend ons voorbereidend op een nieuwe taak in een andere wereld.

We moeten weten hoe zeer wij één zijn met Jezus, met de jonge Jezus vooral, om te begrijpen, hoe wij zijn weg kunnen gaan tot het uiterste, tot het allerlaatste. Er is geen tegenstelling: De leraar Jezus en nietswaardigen, die hij opvoert tot God. Wie zich dat voorstelt is dwaas. Er is de volwassen geworden Jezus, die de kinderen, die wij toch allen geestelijk zijn, helpt en aan de hand voortvoert, opdat zij zoals hij volwassen hun taak zullen vervullen binnen het totaal der schepping.

Misschien ontbreekt U hier het element van het esoterische. Misschien. Want dit zijn geen geheimzinnige dingen. Zij zijn zo klaar en zo licht als een zonnige dag. De waarheid, die uit dit alles naar voren treedt, klinkt helder als een kinderstem in de morgen. Het leed, dat soms het leven van het kind Jezus overschaduwde, is niet somber en een ondoorgrondelijke poel, maar zal zelfs in zijn duisternis doorschijnend en vol van schoonheid zijn.

Jezus zal ook lijden. Het kleine kind zal lijden in de ongemakken van een reis, zoals alle kinderen. Het heeft net zo goed last van wind en van slechte spijsvertering zo nu en dan, als ieder ander. Het zal lijden onder de hitte van een Nijldal in de droge tijd. Het zal lijden onder de zandvlooien en onder de insecten. Het is niets bijzonders. Het enige verschil: Jezus kiest be-

wust geestelijk en wij zoeken nog naar een weg. Dat is het enige verschil.

Wanneer wij dat nu maar kunnen begrijpen, dan zullen wij de moed hebben om Jezus op een andere manier te benaderen, niet alleen maar met de eerbiedige buiging: "Mijn Heer en mijn God, Meester," maar met de vertrouwelijkheid: "Broeder." De vertrouwelijkheid van een jonger kind, dat vertrouwt op een oudere broer. Dat moet de ware verhouding zijn van ons tot deze Jezus, willen we werkelijk kunnen doordringen in zijn wezen. We moeten weten, dat er geen scheiding is tussen ons en hem. Er is eenheid. Eenheid uit God. Eenheid in lichtende sferen en in oorsprong en bestaan. Er is alleen een scheiding in begrip. En die, die kunnen we ons voorstellen als de scheiding tussen de haast volwassen of geheel volwassen broeder en het kind, dat pas de wereld leert kennen.

Mag ik U dan dit aanbevelen te overdenken? Want eerst, wanneer ge op deze wijze Jezus' leven zult durven benaderen, met deze vertrouwelijkheid, dan zult ge kunnen doordringen in de werkelijke betekenis. Ik weet het uit vorige bijeenkomsten. Het lijkt U vaak zo hoog en daardoor zo ver. Maar Jezus en zijn leer zijn niet ver. Zij zijn dichtbij, heel dichtbij en we zullen ze leren begrijpen naarmate we zelf geestelijk groeien.

Dat is voor deze morgen onze eerste overweging, vrienden. Een volgend maal zullen we na deze inleiding ons gaan wijden aan Jezus' meer openbaar leven. Ik wens U thans verder een gezegende zondag.

- - - - -

Goeden morgen, vrienden.

Wanneer een werkelijk gelovige deze lezing heeft gehoord, dan zal hij misschien uitroepen: "Ketterij." Want het is voor ons altijd erg moeilijk om het Goddelijke gelijktijdig in zijn volle aspecten te zien en toch alle openbaringen en uitingen te erkennen als met ons verwant.

Maar ook op andere wijze dan via het Bijbelse kunnen we hetzelfde begrip benaderen. Wij kunnen het langs de filosofische zijde doen. En dan mogen wij niet vergeten, dat b.v. een Socrates gelijktijdig een wijsgeer en een dwaas was. Want hij was een ergerenis voor velen. En zijn stekelige gezegden brachten enkelen tot zelfmoord. En toch was hij zelf de onderdanige slaaf van een vrouw, die - niet in bitterheid, zoals men meent, maar in toegeeflijkheid - hem regeerde als een kind.

Wanneer deze filosoof ons zegt: "Ik zoek overal naar de mens en ik kan hem niet vinden; en toch ben ik mens," geeft hij daarmee eigenlijk hetzelfde probleem aan, dat zo even mijn voorganger heeft getracht te belichten i.v.m. Jezus. We hebben een beeld van datgene, wat een perfecte mens moet zijn. En wij weten voor onszelf, dat we het nog niet zijn. Daarom zoeken we naar onze ideale voorstelling buiten ons. En we kunnen ze slechts in onszelf verwerklijken.

Men moet dan zoeken naar een leidsman, naar een stem. Die heeft men nodig. Je kunt niet alleen met een ideaal, dat je voor jezelf niet verwerklijken kunt, leven en zoekend door de wereld gaan.

Het is aardig om op klaarlichte dag met een lantaarn uit te gaan om te zoeken op de markt naar mensen. En dan klinkt het erg wijsgerig. Maar in feite is het alleen maar een dwaze hatelijkheid.

Want welke wijze gebruikt het licht van een kaars, wanneer de zon voor hem schijnt. Dat is de fout van menig filosoof. Hij gaat liever verder bij het kaarslicht van zijn eigen bewustzijn, dan de cosmische bewustwording rond hem te aanvaarden.

Nee, dan kunnen we veel meer voelen voor een ander; degenen, die weet, dat God in hem leeft en durft te verklaren: "Er is geen God voor mij buiten deze daemon, die in mij leeft." Hij geeft uitdrukking aan een waarheid, die voor hem althans onomstotelijk is: "Ik kan God alleen maar kennen vanuit mijzelf." Maar hij stelt dit als een tegenstelling tot de wereld. Hij doet, alsof deze daemon alleen maar in hem leeft, en verder is er niets kenbaar. En daarmee maakt hij - zoals menige filosoof - weer de fout, dat hij door zijn eigen begripsvermogen een grens trekt voor zijn geestelijke bewustwording en aanvaarding.

Uiteindelijk moet al het Goddelijke, dat er bestaat, toch geboren zijn uit ons; of in ons bestaan, omdat wij er uit geboren zijn. Deze beide mogelijkheden zijn filosofisch aanvaardbaar. Maar wij kunnen niet aannemen, dat het Goddelijke zich ergens openbaart en ergens anders niet. Het moet overal zijn. En dan is het begrijpelijk, dat wij vanuit ons standpunt zeggen: "God is overal." Want dit is eenvoudiger dan te zeggen: "Ik ben overal en uit mij wordt het beeld van God geboren."

Voor onszelf kunnen we ons immers niet voorstellen, dat we het Al zijn? We kunnen onszelf toch ook niet voorstellen, dat wij God zijn? Wanneer wij dat zeggen, dan is dat dwaasheid, omdat wij eenvoudig niet begrijpen, wat we zeggen. We moeten het dus wel simpel en eenvoudig uitdrukken: "Overal is God, in en buiten mij."

Ja, en dan moet ik vertrouwen hebben in die God. Hoe kan ik die God vertrouwen? Ja, vertrouw ik mezelf? Meestal nog wel. Toch moet er iets zijn, dat zéker is. Dan zeg ik: "Mijn God is een denkbeeldig punt in de wereld, dat ik fixeer. God is onveranderlijk. Al het andere kan veranderen, God is onveranderlijk. Maar in werkelijkheid blijft al het andere rond mij ook onveranderlijk. Voor mij verandert het, maar het blijft zichzelf gelijk. Zo geeft het niet, tot welk deel van de schepping ik mij wend, geeft het niet, wat ik precies beleef of doormaak. Of ik nu lijd of dat ik plezier heb. Want God is niet alleen buiten mij daar ergens. Hij is in mij en rond mij volkomen en steeds dezelfde.

Realiseer ik mij dit, dan heb ik hetzelfde, wat Jezus had, toen hij bewust tot de wereld neerkwam. Ja, misschien ben ik zelfs nog een stap verder. Want in Hem werkende zal ik niet meer de behoefte hebben tot een persoonlijk ingrijpen. Zover kom je natuurlijk niet makkelijk. Maar waarom zouden wij zover willen komen, op het ogenblik? Wanneer we dat doen, dan wil ik de vergelijking rustig aanvaarden, die zo even is gegeven: Dan zijn we net kinderen, die zeggen: "Als ik groot ben, dan word ik..." En dan zegt het meisje b.v.: "O, dan word ik moeder van 50 kinderen." En het jongetje zegt: "Ik word tramconducteur met een uniform en een grote tas met geld."

Het zijn maar dromen, omdat je de verhoudingen van de volwassen wereld niet begrijpt. Zo gaat het met ons, met onze voorstellingen van al, wat mag en wat niet mag, van al wat goed is en wat kwaad is, van wat we moeten bestreven en wat we moeten zijn. Kindervoorstellingen. De ware verhoudingen kennen we niet. Maar zoals het kind hebben we onze dromen nodig, om daardoor onszelf te prikkelen volwassen te worden.

Het begeren, dat het kind heeft om groot te worden, is in werkelijkheid een begeren om aanvaard te worden in de geheimzinnige wereld, die het thans nog niet geheel kan benaderen en beheersen. Het wil de vrijheid hebben, die een volwassene heeft, de wijsheid. Maar het waardeert de waarde van die volwassen wereld verkeerd. Wij zijn het, die als kinderen ons voorstellingen bouwen van een hemelsfeer en van een hemelwereld. Die onszelf door een kusje laten genezen en onze pijn vergeten, of schreien, alleen maar uit boosheid, omdat het niet precies zo gaat, als wij willen.

We zijn kinderen. Maar als deze kinderen moeten wij een doel hebben: "Ik word dit of dat of wat anders." Het eeuwige is voor ons in zijn gedefiniëerde voorstelling het foutieve beeld, dat het kind zich maakt over de betekenis van een politie-agent, of een conducteur of een postbode. Zou daardoor het kind werkelijk postbode of politie-agent worden? Zelden. Het leert langzaam maar zeker verschillende verhoudingen te zien, en zich in te passen in de volwassen wereld op een wijze, die voor dat kind past. Langzaam en moeilijk, maar het gaat.

Wel, mijne vrienden, daar ligt dan de oplossing van ons probleem voor alle godsaanvaarding. Laten we rustig streven naar onze kleine God. Maar laten we in ons hart weten, dat we niet voldoende weten over dit ene beeld van het "volwassen-zijn," het één-zijn met God, om nu reeds te bepalen, wat we uiteindelijk zullen worden en waarheen we zullen streven. God-in-ons, zeker. God-buiten-ons, onomstotelijk waar. Maar naast deze dingen het grote, belangrijke punt: Ons streven naar God is belangrijker dan onze godsvoorstelling. Ons zoeken naar de waarheid is meer waard dan de waarheid, die wij menen te kennen. Het is de beweging en de bewustwording, die ons werkelijk nut uitmaken, die voor ons de werkelijke betekenis van het leven zijn. Niet het begrip daarvan, want dat hebben we nog niet.

Wanneer we dan als kinderen staan tegenover God, laten we ons daar niets van aantrekken. Laten we spelen, dat we volwassen zijn en alle dwaze en kinderlijke fouten vanden maken. Maar gelijktijdig vertrouwend op deze onbegrepen wereld der volwassenen, die ons met straf of zegen zal corrigeren, wanneer we dom zijn, wanneer we fouten maken.

U weet, wat er gebeurt, wanneer een kind nijdig wordt op de wereld. Wanneer het nijdig wordt en hatelijk, dan zeggen de ouders niet: "Je hebt gelijk, hoor; er is onrecht gebeurd" - ook al is het zo. Dan zeggen ze: "Nou moet je je niet meer zo aanstellen; en anders ga je in de hoek. En als je niet heel gauw zoet bent, dan krijg je nog een pak op je broek op de koop toe."

Dat is het leven. Het leven zegt tegen ons: "Ik vraag er niet naar of je recht hebt om boos en nijdig te zijn. Ik vraag er niet naar, of je leed werkelijk is of maar schijn. Ik zeg je alleen maar dit: Beheers deze dingen, want anders krijg je klappen." Begrijpt U?

Vandaar dat het ons zo makkelijk zou kunnen zijn, wanneer we deze kinderlijke verhouding op zuiver filosofische basis kunnen aanvaarden. Het behoeft geen geloofspunt te zijn. Maar wanneer we onszelf kunnen beschouwen als kinderen, die klappen krijgen, zodra ze ondeugend zijn, en die door zoet te zijn heel vaak een beloning kunnen verwerven, dan is het eigenlijk gewoon, dat je je plicht doet. Je plicht doen wordt meestal beloond. Ook al weet je nog niet, welke vorm dat aanneemt. Zoals vader en moeder ook

wel eens het kind een week later meenemen naar de dierentuin, omdat het toen zo braaf is geweest. Wanneer het tenminste ondertussen met koppigheid de zaak niet grondig in de war heeft geschopt.

Wanneer wij goed zijn, dan zijn we dat omentwille van een beloning, net als een kind. We verwachten een waardering er voor, omdat we doen, wat we behoren te doen. En die krijgen we, wanneer we maar niet denken, dat die erkenning moet komen op het ogenblik, dat wij het verlangen.

Dus, vrienden, zonder te willen aanbevelen, dat ge Uzelf kinds aanstelt, zou ik willen zeggen: "Wees kinderlijk in je houding tegenover het leven. Denk niet over je zelf als een wijze of volwassene. Aanvaard het leven, zoals een kind dat doet; blij met wat er komt. Met grote smart misschien en grote woede, maar met de zekerheid, dat er grote mensen zijn, die uiteindelijk alles wel in orde zullen maken. En die grote mensen, dat zijn dan onze leraren. Dat is uiteindelijk God, Die we Vader of Moeder kunnen noemen, omdat Hij voor ons hetzelfde is als voor een kind vader en moeder samen.

Mag ik dit dan - van mijn misschien wat minder hoog standpunt - toevoegen aan de beschouwingen van de eerste spreker? Uiteindelijk, (U weet onderdehand wie ik ben - althans sommigen Uwer weten het) we kunnen vaak behoren tot de eenvoudigen der aarde en het enfant terrible van de familie zijn en toch een eenheid kennen met vader en moeder en een geluk daarin, dat menige brave Hendrik of stoute Jet niet kan vinden. Dat ligt niet aan de manier, waarop wij ons gedragen, maar aan de intentie, die er in zit. En zo geldt het voor U ook. Want of het goed of kwaad is wat we doen vanuit het standpunt der grote mensen, dat moeten we heel vaak maar afwachten.
Prettige zondag.

- - - - -

Het Schone Woord.

Ohne Kreuz ist die Liebe leer;
und ohne Liebe ist das Kreuz zu schwer.

Ja. Zonder liefde is het kruis, dat je draagt, te zwaar. En wat kan liefde betekenen, wanneer ze de beproeving van het kruis niet doorstaat? Het is eigenlijk een verhaal, een geschiedenis, die tijdloos is.

Er waren twee mensen. En deze twee mensen minden elkaar zeer. Hun wereld was gevuld met het beeld van de ander. Wanneer de man op de jacht was, was het beeld van de vrouw met hem. Wanneer de vrouw in haar huis bezig was met werken, droomde zij van deze man.

Op een dag kwam een priester en legde hun handen ineen en zij waren één geworden. Maar vreemd, hoe meer zij elkaar kenden, hoe meer zij zich tot elkaar bekenden, hoe minder eigenlijk het beeld van de vrouw met de man ging en de vrouw het beeld van de man voortdurend naast zich zag.

Hun leven ging verder. En een ieder, die hen zag, zei: "Deze beiden hebben elkaar lief." Maar de liefde was nog nooit beproefd en nooit edel. Zij was schoon, maar als een koperen band, waarin men wat gecisèleerd heeft. Prettig om te zien, maar niet edel.

Zo kwam op een dag in hun huis een vreemde gast. Hij had een grote mantel aan in schemerende kleuren van groen en blauw en geel. En zij meenden, dat hij een zeer edel heer was. Hij be-roerde hen beiden en zeide tot hen: "Als dank voor Uw gastvrijheid wil ik U een kostbaarheid geven." En zij verwachtten een gave van edelstenen en diamanten. Maar hun handen bleven leeg en de vreemde ging verder.

Toen werd de vrouw ziek. De man dacht daaraan. Wanneer hij op de jacht was, ach, dan was altijd het beeld van deze vrouw weer bij hem. En de vrouw voelde opnieuw de zorgen van haar man. Al wist zij niet altijd haar eigen gevoelens uit te drukken en vroeg zij wel eens meer dan eigenlijk rechtvaardig was, in haar werd het beeld van de man weer sterker en sterker. Het symbool van hun liefde veranderde en werd dieper van kleur en gloed. Doch zij meenden beiden, dat zij zeer ongelukkig waren.

Toen kwam op een dag deze vreemde gast terug. Hij keek naar het symbool van hun beider leven en zeide: "Ziet, gij hebt mijn gave goed gebruikt. Hoe kostbaar is nu Uw beider zijn geworden. Een grote schat bergt gij nu in U." En toen zij elkaar aankeken, viel al het andere plotseling weg. De zorgen van de man om de vrouw en het ongedurig aanvaarden van de man door de vrouw. Zij wisten, dat zij één waren geworden in het lijden, zoals zij nooit één waren geweest in de vreugde.

Vanaf dat ogenblik wachtten zij vol spanning op de terugkeer van deze vreemde gast met zijn wonderlijke mantel. De vrouw werd beter. De man reed weer ter jacht en dacht minder aan haar. De vrouw dacht minder aan haar man en meer aan haar huishouden. Maar de gast kwam terug. En toen hebben zij hem gevraagd, wie hij was. Toen heeft hij gezegd: "Ik ben het Lijden. Maar het lijden ben ik korte tijd."

Eens keerde hij terug en toen was zijn mantel zo schoon, als zij nog nooit gezien hadden. Met al de schemerende kleuren als van parelmoer; met het lichten van de hemel, wanneer de zon ondergaat. Toen hij zo schoon was, hebben zij hem gevraagd: "Brengt gij ons nu het zwaarste lijden?" Maar hij zeide hun: "Neen.

Gij hebt uit het koper van menselijk leven en gevoel het goud gemaakt van eenheid en de juwelen van beproefde liefde. Nu breng ik U de plaats, waar gij deze juwelen dragen kunt."

Toen waren de wouden en het huis verlaten. De man en de vrouw gingen samen, getooid in kostbare pracht, over alle hemelen. En soms kan men ze zien, wanneer zij rijden in de avond tussen de schapenwolkjes en met een ondergaande zon de horizon verlaten. Zij leven in een nieuw huis. Men zegt niet meer: "Dit is man en dit is vrouw." Men zegt niet meer: "Deze beiden hebben elkaar lief." Men zegt: "Hier is een nieuw licht geboren. Een avondster, die schijnen kan, wanneer de zon nog ondergaat en de mensen een bode is van de goedertieren nacht."

In dit verhaal ligt Uw vraag en het antwoord. Lijden maakt het leven pas kostbaar. Wat betekent het woord liefde, wanneer het niet gelouterd is in al, wat men ommentwille van deze liefde dragen moet? Wat betekent liefde, wanneer je niet hebt geleerd de gaven te aanvaarden, terwijl je zelf liever zoudt geven? Wat kan eenheid voor een begrip zijn, wanneer men niet alleen door het leven is samengevoegd, maar door de gedeelde ervaring elkaars leven behoedt en draagt? Want dat is het goddelijke van de liefde. Wanneer zij beproefd wordt, wordt zij gelouterd tot dat zuivere licht van het cosmisch bestaan: De grote eenheid van alle zijn.

Daarom moeten wij niet terugschrikken, wanneer juist de liefde voor ons een beproeving betekent. We moeten niet menen, dat het lijden, dat ons bezoekt een wrede klant is. Het is een goede gast, die ons leert om de gaven van het leven edel en zuiver en rein te maken en nieuwe vreugden te scheppen. En wij moeten ook begrijpen, dat het lijden enerzijds misschien een beproeving betekent, maar dat, wanneer wij het lijden doorstaan, wanneer wij de proef kunnen volbrengen, die het oplegt, het ons gaven geeft, die wij anders nooit kunnen verwerven.

Ik wil mijn overpeinzing besluiten met een kleine, zeer oude legende. Toen God hemel en aarde geschapen had en alle engelen een taak had gegeven, zag Hij op Zijn werken en zei: "Het is goed. Goed voor Mij. Goed, omdat het volmaakt is." Maar Hij keek naar de mensen en zei: "Voor U is de schepping nog niet volmaakt!" En toen zocht Hij de liefste, de schoonste en de teerste engel uit de hemel en zeide: "Ik geef U een nieuwe naam. Ik noem U Lijden. En waar gij gaat en de mensen beroert, daar zult ge voor hen de mogelijkheid openen om direct één met Mij te zijn. Zodat voor de mens de volmaaktheid zal bestaan, zoals voor Mij.

Daarom, vrienden, en om geen andere reden is het lijden in de wereld. En daarmee zullen wij de bijeenkomst besluiten. De tijd is weer daar om afscheid te nemen. Ik wens U allen een recht prettige en zegenrijke zondag. En mag ik er bij zeggen: "Ik wens U niet de kracht om Uw lijden te dragen, maar het begrip om Uw lijden tot vreugde te maken." Een prettige zondag allemaal.